

Kredittilsynet
Postboks 100 Bryn
0611 OSLO

Att.: Trond Brun-Gulbrandsen

Dato: 05.04.2002
Vår ref.: 2002/000206
NØA/SR
Deres ref.: 2001/05941

FRIPOLISEREGISTER I HENHOLD TIL FORETAKSPENSJONSLOVEN

Vi viser til Deres brev av 18. januar 2002 vedrørende fripoliseregister i henhold til foretakspensjonsloven. Kredittilsynet inviterer Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) til å komme med innspill i kartleggingsfasen omkring en mulig opprettelse av et fripoliseregister. FNH bes om å komme med synspunkter på hvordan et slikt register mest hensiktsmessig kan opprettes, hvem som bør administrere registeret og hvordan det kan finansieres. Samtidig bes det om en behandling av spørsmål om hvilke opplysninger registeret bør inneholde og hvordan en best kan sikre kontinuerlig ajourføring.

Det nevnes også at Stortinget i forbindelse med behandlingen av Lov om foretakspensjon tok til orde for at også de offentlige tjenstepensjonsordningene blir inkludert i et slikt fripoliseregister. Det vises videre til brev fra Finansdepartementet der departementet uttaler at pensjonskapitalbevis etter lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold også bør registreres i et slikt register.

FNH mener at den meget begrensede nytte et fripoliseregister kan representere, på ingen måte kan forsvare kostnadene som vil påløpe ved å etablere og drive registeret. Vi vil likevel nedenfor gi en vurdering av et eventuelt fripoliseregister.

Bakgrunn og behov for et fripoliseregister

En sentral registrering av opptjente tjenstepensjonsrettigheter ble første gang omtalt i forbindelse med Velferdsmeldingen (1995). Her tenkes registeret å skulle dekke de behov arbeidsgivere, arbeidstakere, forsikringsselskaper og andre pensjonsinstanser måtte ha for å koordinere beregningen av opptjente rettigheter. I Velferdsmeldingen fremheves det også at et slikt register kan være viktig av hensyn til pårørende.

Forlaget om opprettelsen av et fripoliseregister ble så tatt opp igjen i NOU 1998:1 Utkast til lov om foretakspensjon og den påfølgende Ot. prp. nr. 47 (1998-99). Igjen var begrunnelsen for opprettelsen at arbeidsgivere, arbeidstakere, pensjonister samt forsikringsselskaper og andre pensjonsinnretninger ville kunne ha nytte av en oversikt over opptjente rettigheter som et fripoliseregister vil gi. Utvalget viser også til at en slik oversikt

vil kunne være av stor nytte for offentlige utredningsoppgaver og til generelle statistikkformål.

Et av argumentene for behovet for et fripoliseregister i NOU 1998:1 Utkast til lov om foretakspensjon, var at registeret skulle dekke de registerbehov den i utredningen foreslåtte omsorgspoolen ville hatt. Forslaget om opprettelsen av omsorgspoolen ble som kjent senere ikke fulgt opp.

FNH vil bemerke at behovet for et fripoliseregister i dagens situasjon ikke synes å være til stede. Blant annet har koordinering av beregning av opptjente rettigheter kommet i et nytt lys etter innføring av innskuddsbaserte produkter. Her kan bare til enhver tid opptjent kapital oppgis, ikke de opptjente rettighetene. Dette reduserer også myndighetenes mulighet til å benytte registeret til utredningsoppdrag og generelle statistikkformål. For offentlige ordninger vil det muligens kunne medføre noe omlegging dersom det er sikrede opptjente rettigheter som eventuelt skal oppgis.

Et fripoliseregister innenfor de rammer som er foreslått vil dessuten ikke gi den enkelte en fullstendig oversikt over pensjonsrettigheter, i det fripoliser fra kollektive ordninger utenfor skattereglene og individuelle pensjonsforsikringer ikke vil inngå.

FNH vil også vise til at blant annet forskrift om kontoføring og kontoutskrift i livs- og personforsikring av 26.05.95 i dag sikrer innehavere av fripoliser og pensjonskapitalbevis en årlig oversikt over opptjente rettigheter. Problemet for etterlatte med å spore opp en pensjonsrettighet, er i dag derfor ikke større enn problemene med å spore opp bankkonti og lignende. Det er etter FNHs mening mye som kan tyde på at ideen om opprettelse av et sentralt register for opptjente pensjonsrettigheter ble unnfanget i en tid da informasjonen som ble gitt til rettighetshaverne var langt dårligere enn den har blitt etter innføringen av denne forskriften. Det må imidlertid bemerkes at det i dag ikke er stilt tilsvarende krav om kontoføring og kontoutskrift for de offentlige ordningene.

Et annet aspekt som taler mot å etablere et fripoliseregister, er at antallet fripoliser etter all sannsynlighet vil bli redusert som følge av åpningen for sammenslåing av fripoliser. I lovforarbeidene ble dette trukket frem som et argument mot opprettelsen av registeret. I departementets vurdering av fripoliseregisteret i Ot.prp. nr. 47 (1998-99) heter det:

”Departementet er enig med høringsinstanser som påpeker at adgangen til å slå sammen fripoliser isolert sett vil redusere antall fripoliser. [...] Departementet vil derfor ved vurderingen av om et slikt register faktisk skal opprettes blant annet ta hensyn til om adgangen til å slå sammen fripoliser i vesentlig grad vil redusere et slikt behov.”

FNH vil bemerke at til tross for at det p.t. ikke er registrert sammenslåing av fripoliser i et stort omfang, så er det sannsynlig at sammenslåing på sikt vil bli omfattende. Dette fordi de forsikrede kan få en økonomisk gevinst ved sammenslåing.

FNH (den gang Norges Forsikringsforbund) påpekte disse poengene i sin høringsuttalelse til Velferdsmeldingen. I høringsuttalelsen heter det:

”Vi anser dette forslaget som overflødig pga den adgangen det nå åpnes for til å slå sammen fripoliser i de enkelte selskap. Kontoføring av fripoliser sikrer allerede i dag oversikten, en oversikt som ikke fantes for noen år siden. Innføring av et fripoliseregister vil igjen øke administrasjonskostningene i tjenestepensjonene.”

FNH er meget bekymret for kostnadene knyttet til opprettelsen av et fripoliseregister og til administrasjonskostnadene som vil påløpe når registeret er opprettet. Til tross for at selskapene allerede i dag har den informasjonen som eventuelt skal inngå i registeret i sine datasystemer, er det flere praktiske utfordringer knyttet til opprettelsen av et felles register. Blant annet har selskapene ulike datasystemer, og registrerer opplysningene på ulike måter.

FNH har ut fra forespørselen fra Kredittilsynet tatt kontakt med Verdipapirfondenes forening for å diskutere mulige løsninger. Verdipapirfondenes forening har forståelse for FNH's bekymring for kostnadene forbundet med opprettelsen og ajourføringen av et fripoliseregister, og stiller på samme måte som FNH spørsmålsteget ved nødvendigheten av opprettelsen av et slikt register ut fra det forhold at blant annet Kontoføringsforskriften allerede sikrer de rettighetshavende oversikt over opptjente rettigheter.

Selv om FNHs primære standpunkt er at registeret ikke bør opprettes, vil vi nedenfor gi enkelte innspill i kartleggingsfasen Kredittilsynet nå er inne i.

Hvilke institusjoner skal rapportere til registeret

Ut fra føringene fra Stortinget er det rimelig klart at følgende institusjoner må rapportere til registeret dersom de tegner fripoliser eller utsteder pensjonskapitalbevis:

- norske og utenlandske livsforsikringsselskaper
- private pensjonskasser som tegner fripoliser
- Statens pensjonskasse
- kommunale pensjonskasser
- norske og utenlandske banker
- norske og utenlandske forvaltningsselskaper for verdipapirfond

Hva skal registeret inneholde

Registeret bør naturlig inneholde følgende opplysninger:

- navn
- fødselsnummer
- informasjon om i hvilken institusjon rettigheten er

Registeret *bør ikke* inneholde adresser og angivelse av hvilke pensjoner som er sikret (typer og størrelser). Dette av hensyn til muligheter for, og kostnader ved, ajourføring.

Ajourføring av registeret

Av hensyn til enklest mulig ajourføring av et slikt register, bør det inneholde minst mulig data som kan endres. En persons adresse er typisk noe som stadig endrer seg, og som vil være vanskelig å holde à jour.

Det kunne kanskje vært praktisk for den enkelte som søker i registeret å få vite hvilke pensjoner som var sikret, innestående beløp, samt forventet ytelse. Som nevnt, vil denne type opplysninger ikke uten videre være tilgjengelig for ordninger med investeringsvalg.

Skulle en lage en slags mal for hvordan forventede ytelser skal beregnes i ordninger med investeringsvalg, reises det andre problemstillinger. Forventet ytelse vil jo kunne variere ut fra markedsverdiene på kapitalen til enhver tid. Dette vil kunne kreve daglig oppdatering, særlig for de fripoliser/pensjonskapitalbevis som har eget investeringsvalg. På grunn av overskuddsdeling og rentetilførsel minst en gang i året, ville alle institusjoner måtte sende melding om endringer minst en gang i året. For offentlige ordninger vil det dessuten kunne være misvisende om det står sikrede beløp i et slikt register, da det i offentlige ordninger ikke er klart hva som er sikret før ved pensjoneringstidspunktet.

Også for pensjonsordninger uten investeringsvalg i livselskaper og banker, vil det være behov for minst en årlig oppdatering, i det overskudd og avkastning blir tilført fripolisen/pensjons-kapitalbeviset.

Navneendringer

Navneendringer må registreres. Institusjonene får ikke alltid melding om slike endringer. Hvis en institusjon melder inn en navneendring, må det vurderes om registeret skal ha plikt til å melde dette tilbake til de andre som har registrert en rettighet på vedkommende. Skal registeret ha en hensikt, bør vel slik tilbakemelding gis, slik at navnet blir endret for alle rettigheter som er registrert i registeret. Alternativt kan en også vurdere om det er nødvendig å ha navn i registeret.

Fødselsnummer

Det antas å være lite behov for ajourføring av fødselsnummer i seg selv. Melding om dødsfall vil likevel være nødvendig. I den grad registeret ikke mottar slike meldinger, kan innholdet i registeret eventuelt "vaskes" mot opplysninger i Statistisk sentralbyrå.

Institusjon hvor rettigheten er

Institusjonene må melde inn hver gang en ny fripolise/ et nytt pensjonskapitalbevis registreres. Videre må opphør av forsikringen ved nådd alder eller død, registreres. Også enhver flytting av fripolise/pensjonskapitalbevis til annen institusjon må registreres. FNH vil anbefale at det er mottakende institusjon som får ansvaret for å oppdatere et eventuelt fripoliseregister.

Hvordan sikre ajourføring

FNH er usikker på hvordan en skal sikre en god oppdatering fra alle institusjoner som skal rapportere til registeret. FNH er også usikker på adgangen til å kreve slik rapportering fra utenlandske institusjoner.

Rapporteringen bør uansett skje elektronisk. Det må vurderes om oppdateringen skal være daglig eller årlig. For at registeret skal være oppdatert, ville en daglig oppdatering vært det mest hensiktsmessige, men praktiske årsaker kan gjøre dette vanskelig. FNH administrerer i dag et register over forsikringssøkere og forsikrede (ROFF) som har elektronisk tilknytning til alle livselskaper, med daglig oppdatering.

Det foreslåtte registeret vil imidlertid få et mye større omfang enn ROFF har per i dag. I ROFF slettes dessuten opplysninger eldre enn 10 år.

Alle institusjoner som er nevnt over må sikres elektronisk tilkobling til registeret.

Hvem bør administrere registeret

FNH har ikke tatt stilling til hvem som bør administrere et slikt register.

Selv om FNH har erfaring med fellesregister, vil et register med det omfanget det her er snakk om, være en ny utfordring. I motsetning til de registrene FNH i dag administrerer, vil et eventuelt fripolisregister inneholde opplysninger fra institusjoner som ikke er medlemmer av FNH. Dette kan også reise prinsipielle problemstillinger.

Finansiering av registeret

Finansiering av registeret bør belastes de som har behov for registeret. Dersom registeret først og fremst skal fylle et behov staten har, bør staten betale for registeret.

Dersom det antas at det er de forsikrede som har behov for registeret, kan det diskuteres om det er foretaket en person er ansatt i ved fratreden som skal finansiere registeret via administrasjonsreservene som skal avsettes på fripolisen til vedkommende som slutter. I så fall må det vurderes om kostnadene skal være pr. registrering, eller om de kan fordeles på annen måte.

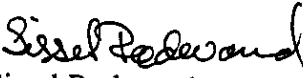
FNH ønsker å påpeke at registeret kan bli nok en fordyrende faktor for foretak som har, eller vurderer å tegne, pensjonsordninger for sine ansatte.

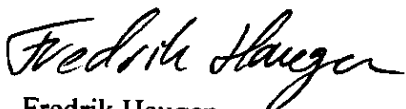
Avsluttende kommentarer

FNH håper betraktningene over kan være til hjelp i kartleggingsfasen. Vi vil igjen understreke at behovet for et eventuelt fripolisregister må vurderes nærmere i lys av innføringen av kontoføringsforskriften, at det er åpnet for å kunne slå sammen fripoliser, innføringen av innskuddsbaserte ordninger, samt de betydelige kostnadene forbundet med et slikt register. Videre må forholdet til utenlandske og små norske institusjoner, herunder mindre pensjonskasser, vurderes spesielt.

Dersom det vedtas å opprette et fripoliseregister, må dette ikke medføre konkurranseskjevheter i markedet for noen av aktørene.

Med vennlig hilsen
Næringsøkonomisk avdeling

Sissel Rødevand
Sjefaktuar liv

Fredrik Haugen
Konsulent